

„Soča“ izhaja vsak potok in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vae leto . . . . . f. 1.10
Pol leta . . . . . „ 2.20
Četvrt leta . . . . . „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tiskopisno vrsto:

8 kr. ce se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „
Za večje črke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v nanski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo med drugim v Gorici na Travniku 16, I., naročnina pa opravnitvijo „Soča“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcom in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravnitvju.

Cesarska zahvala.

Predsedništvo „Slovenskega bralnega in podpornega društva v Gorici“ razpošilja svojim udom sledeče naznanilo:

Vsem gospodom društvenikom „Slovenskega bralnega in podpornega društva Gorici.“

Štejem si v izredno čast, da morem gospodom društvenikom javiti naslednji odlok, ki mi je došel danes vsled najvišje naredbe od slavnega c. k. okrajnega glavarstva v Gorici. Odlok se glasi:

Št. 293 Pr.

Slavnemu predstojništvu društva „Slovensko bralno in podporno društvo“ v Gorici.

Njegovo c. in k. apostolsko Veličanstvo blagovolilo je voščila tukajšnjega slovenskega podpornega društva, izrečena o priložnosti Najvišjega godovnega praznika, v Najvišje znanj vzeti in najmilostljiviš zavkazati, da se društvu za to Najvišja zahvala izreče.

Naznanjam to slavnemu predstojništvu vsed ukaza visokega c. k. namestništva od 21. t. m. št. 1635 z vabilom, da se to društvo, kom objavi.

C. K. OKRAJNO GLAVARSTVO V GORICI dne 28. oktobra 1885.

C. k. dvorni svetovalc RECHBACH.

Društveniki! Ako je mogoč našo presrčno udanost in zvestobo do Najvišjega prestola in presvitile cesarske rodovine še povečati, stori to brez dvoma čez vse visoka zast, ki nam je došla po neprecenljivem pismu, katero sem tukaj objavil.

V Gorici, 30. oktobra 1885.

Predsednik
Jr. A. GREGORČIČ s. r.

„Sočinim“ čitateljem je znano, da 4. oktobra t. l. je „Slov. bralno in podporno društvo v Gorici“ v družbi z občino renško priredilo v Renčah veliko svečanost v slavljenje Najvišjega imendana presvitlega cesarja. Pri tisti priliki odposlalo se je Njegovemu Veličanstvu rzojavno voščilo ter zagotovilo zvestobe in uanosti, na katero je prišel odgovor v zgoraj bjavljenem pismu. V veliko čast smejo si šteti lruštvo in deležniki one svečanosti, da je presvitli cesar blagovolil vzeti voščila na znanje in la je celo ukazal, naj se izreče društvu Njegova najvišja zahvala.

Kaj je zopet novega na jugu?

Razmere na jugu so se popolnoma predrugačile, potrebno je toraj, da zopet o njih govorimo. Ko smo se zadnjič s tem vprašanjem pečali, rekli smo, da vzhodnja Rumelija ostane stalno zedinjena z Bolgarijo, mislili smo, da bodo poslanci v Carigradu le študirali način in pogoje, po katerih bi dovršeno delo kot tako pripoznali. Povedali smo, da so se vse velevlasti sprijaznile z mislijo, da se zjedinjenje imenovanih dežel ne dà več razrušiti osobito z ozirom na Rusijo, ki bi se takemu prizadevanju na vse kriplje protivila. Vsi listi so bili tega mnenja in tudi odgovor ogerskega ministra Tisze v tej zadevi je neposredno izražal prepričanje, da bode zjedinjenje trajno. Le rožljanje z orožjem od srbske in grške strani delalo je preglavico onim, ki so hoteli ohraniti mir na balkanskem polotoku.

Danes je prizor na jugu ves drugačen. Ona velevlast, kateri bi moral biti prevrat v Bolgariji in Rumeliji najbolj po godu, zahteva najodločnejše, da se morajo zopet uvesti prejšnje razmere. Če se sme listom verjeti, če razkrivajo velevlasti se svojem vedenjem in postopanjem svoje prave namene, potem smemo sklepati, da so bile res vse velevlasti s prevratom dne 18. sept. v vzhodnji Rumeliji iznenadjene; osobito Rusiji so dogodki na jugu sedaj in v tej obliki zelo nepovoljni. Govori se, da je poslednja država s knezom Aleksandrom Battenbergom nezadovoljna, da ji je knez nemškega rodu nezanesljiv ter da bi rada na ono mesto postavila kakega ruskega princa.

To je baje Battenberg o pravem času poizvedel na Angleškem, kjer je bival o priliki poroke svojega brata z angleško princesinjo, najmlajšo hčerko kraljice Viktorije, ter je že dolgo pripravljeni načrt sedaj izpeljal v nadi, da se pri Bolgarih prikupi in tako svoj prestol utrdi. Res pišejo tudi bolgarski listi sedaj tako, da hočejo princa na vsak način obdržati in se na lastne noge postaviti, to je da se hočejo odpovedati ruskemu pokroviteljstvu. Angležem, prebrisanim kramarjem, bilo bi to seveda zelo po volji, kajti slobodna in neodvisna Bolgarija v zvezi z Rumunijo bila bi jez, katerega bi Rusija težko prekoradila, ko bi hotela polastiti se staroslavnega Carigrada, kamor so angleške oči vedno obrnene. Pa tudi v gmotnem oziru bi to Angležem ugajalo, kajti tako bi bila odprta pot angleškemu blagu v te pokrajine. Anglija, ki je na berlinskem shodu strastno protivila se zjedinjenju Bolgarov, zagovarja danes najtopleje to zjedinjenje, Francija in Italija jo baje podpirati. Isto tako odločno protivi se pa Rusija sedaj v takih okoliščinah bolgarskemu zjedinjenju ter zahteva, naj se dogodki 18. sept. popolnoma razvoljavijo in to tudi tedaj, ko bi se Bolgari protivili ter bi se moralo Turčiji dati nalogo, da z orožjem v roki prejšnje razmere zopet uvede. Iz nagovora, katerega je naš presvitli cesar imel o priliki, ko je sprejel ogerske in avstrijske delegacije, razvidi se, da se Avstrija popolnoma vjema s temi nazori, dočim se iz nemških listov spoznava, da ji Nemčija pritrjuje.

Turčija sklicala je zopet shod poslanikov v Carigrad, na katerem se bode to prašanje razmotrivalo; vse velevlasti so to ponudbo sprejele in prihodnji dnevi nam povejo, kaj se je tu sklenilo.

Zelo nerazumljivo in čudno je vedenje srbskega kralja Milana v tej zadevi. Vsakdo je mislil, da hoče kralj s tem, da je vojsko skupaj sklicala, na Turčijo in druge države uplivati, da bi se tudi Srbija povečala in sicer s turškim ozemljem. V skrajnem slučaju, mislilo se je, da bi kralj v zvezi z Grki, ki se še vedno oborožujejo, Turčiji vojno napovedal ter tam svojo srečo poskušal. Toda svet, posebno slovanski svet, ne more dovolj strmeti, ko vidi in čuje, da hočeje Srbi sedaj Bolgarom vojsko napovedati in brate moriti. Srbska vojska pomika se vedno bolj proti bolgarski meji in dan na dan jo lahko prekoradi. Vprašanje nastane: Bodo li Rusi kaj takega trpeli? Bode li srbski narod s tem zadovoljen? Ne bode-li ta osodepolni korak služil v to, da se Milanov prestol ne le omaja, kajti maja se že davno, temveč po-

ISTEK.

Špilperški podkopi.

Zgodovinsko-podučna črtica.

pisala Pavlina Fajkova.

Meni da je malo izobraženih Slovencev, ki ne bi bili že edaj ališali imenovati špilperških ječ in podkopov. Te ječe in ti grozoviti podkopi so bili pred koraj tridesetimi leti še tako znani po Evropi, da je nogoče, da bi že bili izginoli iz spomina prostega ljudstva. Sme se trditi, da izgine spomin na špilperške dogodbe še-le tedaj iz sveta, ko izgine ime Špilperk.

Kedaj je bil Špilperk ustanovljen, ni znano. Grad je m stal že pred 884. letom. V starih časih je bil Špilperk sedež Brnskih knezov in mejnih grofov pravne dežele. Pozneje so se na tem gradu držali državni zbori in viša sodnija je tu imela svoj sedež. Ob enem so bili v podzemskih prostorih špilperškega gradu strašni državni zapor. Tu so zapirali različne hudodelnike: politične izdajalce, državne upornike, ponarejalce denarjev in sicer samo takošne, ki so bili vsaj na deset let zapora obsojeni. Kakor špilperška spomeniška knjiga pripoveduje, sedeli so po teh ječah koncem preteklega in na početku tekočega stoletja najhujši tolovaji, morilci in politični hudodelniki. Leta

1855 so se špilperške ječe odstavile vsled povelja presvitlega cesarja Franca Jožefa I. Od one dobe spremenil se je špilperški grad v lepo, prostorno vojaško kasarno. Ječe in podkopi pa držijo so v prejšnjem stanju v spomin in kot redka a črez vse žalostna znamenitost preteklih časov. Ti podkopi se sedaj ljudem prikazujejo in sicer proti vstopni 30 krajcarjev. Njih čuvaj ima nalogo voditi obiskovalce po podzemskih prostorih in jim biti za tolmača. A predno stopimo s potrpljivim čitateljem v te grozovite podzemске prostore, ogledimo si nekoliko Špilperk, kakoršen je zdaj. Sredi glavnega moravskega mesta Brna, katero po svetu sluje s svojimi sukačskimi tovarnami in ki šteje blizu 90.000 stanovnikov, povzdiguje se na visokem in jako širokem griču, zaraščenem s starodavnimi košatimi kostanji, dišečimi lipami, bo-dečimi akacijami, visokimi jaguedi in topoli, z gostim grmovjem in raznimi vrtnimi rastlinami, ponosna trd-ujava Špilperk. Grad obdaja visoko debelo obzidje, v katerem še zdaj tu in tam tičijo velikanske topovske krogelje.

Kakor je bilo rečeno, grad je zdaj spremenjen v ponosno in daleč okrog vidno kasarno, in meni, ki stanujem ravno pod špilperškim gričem, in ki imam tedaj to zgodovinsko imenitno poslopje ves dan pred očmi, meni je dano obdudovati Špilperk v njegovih mnogovrstnih podobah in lepotah. V jutro dela Špilperk drugačea utis, nego zvečer, o poletnem času drugačea, nego po zimi. A vsaka njegova podoba je

lepa, vselej gleda trdnjava veličastno in skrivnostno se svoje visočine in gaj okolo njega je vedno vabljiv, naj bode oblečen v zimsko ali poletno obleko.

A najmilejši pogled na Špilperk je v jutro, kadar prvi žarki ustajajočega solca poljubujejo čedno pobeljene stene in dvojno vrsto široma odprtih oken. Okna v solčnem svitu žaré in poslopje, visoko v nebo štrleče, je videti, kakor bi stalo v velikem svit-lem plamenu. V resnici, čaroben pogled!

A nič manj miloben je pogled na večer, kadar po mestu utihne dnevni hrup ter z zvezdami na nebu prižgo se tudi v kasarni luči, da je ves grad razsvit-ljen; okolo njega pa v somraku šumljajo visoka drevesa.

Ali kadar mesec sije, je polovica gradu in Špilperka obsijana od bledega mesečnega svita, druga polovica pa je v polutemi videti kakor truma gibajočih se črnih pošastij.

Kako lep je tedaj Špilperk in kako skrivno-sten! Ne moreš odtegniti očesa od tega pogleda; a vendar ti pri tem nehotе avos močnejše bije, neka groza te obhaja. Spomin na vzdihljaje, jok in tarna-je nekdanjih nesrečnikov, ki so tam gore v naj-večih mukah se ločili od tega sveta, presunja ti dušo.

A v tem trenutji zadoni iz odprtega okna ka-sarne kropka, vesela pesem brezakrbnega novinca, in podoba žalostne preteklosti mahoma izgine iz tvoje duše. V srci ti sicer še odmeva glas sodutja, a tvoje oko se z noviš vstaplja v lepoto božje prirode.

polnoma prevrže? Čudili bi se tudi Avstriji, ko bi kaj takega odobrvala, kajti prijateljstvo z Rusijo v Kromerizi ponovljeno, razbilo bi se zopet popolnoma, ker bi Rusija našo državo sumničala, da nagovarja zoper njo kralja, kateri ji je trn v peti; sploh dvo-mila bi o istinosti in resnosti našega prijateljstva. Avstriji bi bilo to lahko v veliko škodo, kajti izgubila bi mnogovredno prijateljstvo rusko, nakopala bi si za vse čase sovraštvo bolgarsko, izgubila bi simpatije Ju-goslovanov na balkanskem polotoku in tudi one srb-skega naroda, kateri že sedaj v svoji večini ne odo-bruje označene politike. Če vse to pomislimo, zdi se nemogoče, da bi Srbi pričeli boj zoper Bolgare; a odurno postopanje zoper bolgarakega ala, poslanega z namenom, da bi se Bolgari s Srbijo sporazumeli, in ozbiljno staa je srbskega kralja urivata nam nehoté misel in srbujata bojazen, da bi kralj Milan vender le utegnil storiti, kar žuga.

Status quo ante — to je popolni povrat k prej-njemu razmerju je tedaj po današnjih poročilih gaslo treh severnih velevalsti, dočim delajo druge tri na to, da bi ostali Bolgarija in Rumelija zjedinjeni: tako, da bi knez Aleksander bil guverner vzhodnje Rume-lije in knez bolgarski; vender preti tudi temu načrtu vsak trenotek poraz po srbskem kralji. A kaj se za kulisami godi in kaj prav za prav velevalsti namera-vajo, to je le redkemu znano. Potrpimo, bodočnost nam todi to pojasni. Nikako pa ne moremo verjeti, da bi Rusija istinito — če tudi le začasno — hotela zabraniti zjedinjenje Bolgarov.

Beseda o kongruu.

Po nasvetu, ki ga je dal „Sočin“ dopisnik o tem predmetu, prosili so mnogi gospodje za podaljšanje obroka, v katerem je treba uložiti fasije za kongruo. Došel pa jim je odgovor, da c. kr. namestništvo v Trstu si ne prisvaja oblasti [podaljšati obrok, ter da naj fasije le hitro podajo. Med tem pa je vis. c. k. ministerstvo dne 30. sept. premenilo prvo svojo naredbo gledé izvrševanja postave o kongruu. V sled to premembe 1. ni treba fasiji priložiti cerkvenega računa, razen pozneje, ako bi to posebej tirjala de-želna gosposka; 2. obrok, v katerem se podajo fasije, podaljša se do zadnjega dne novembra t. l.; 3. obrok za prizive zoper določbe deželne gosposke na mini-sterstvo se je podaljšal na dva meseca, začeni šteti od dne uročbe.

Zgore omenjeni poziv, naj se fasije le hitro po-dajo, z opazko, da se komu po lastnem zadolženju ne zavleče v postavi od 19. aprila 1885 določena dok-lada, dan je tudi vikarijem in dokazuje, da primor-ska vlada priznava vikarje na Goriškem kot samo-stalne dušne pastirje.

Ukijub tej uradni priznavi po izvrševalni oblasti; ukljub temu, da so glavarstva od nekaterih vikarijev že meseca septembra podane fasije brez ugovora sprejela v postavno obravnavo; ukljub temu, da niti deželna niti duhovska oblast ni nikdar izrekla dvoma nad tisto samostojnostjo vikarijev, katero zahteva po-stava o kongruu za samostojne duhovnike; in ukljub temu, da se vikariji brez izjeme v tem obziru samostojne smatrajo: sta vendar v „Correspondenz-Blatt-u“ od 20. okt. dva dopisa z Goriškega, ki po svetu širita dvom o naši samostojnosti. „Corr. B.“ posnema iz onih dopisov, da goriški vikariji se silno bo-je, da ne bodo uvrščeni med samostojne, ampak med pomožne duhovnike. Pač nerazumljivo — da ne re-m kaj več! Strah si rišete na steno, pozivljate kn. nadšk. ordinarijat v obrambo, in vender ni nihče izrekel dvoma o tej samostojnosti. Sam g. dopisnik v onem dopisu samostojnost dokazuje popolnoma jasno in dovršeno. Ne mahajmo torej po vetru, nikar sami

In po dnevi, kakšen je Špilperk? — Najživah-neje gibanje je onde. Stezice, posute z drobnim pes-kom, ki se kakor kače vijejo na desno in levo, v breg in navzdol med senenatimi drevoredi, mrgolé sprehajalcey. Klopi, ki so tu pa tam postavljene, pri-jazno vabijo trudnega sprehajalca k prijetnemu po-čitku, ter so zasedene ves dan. Veseli otroci pa se smeje, govore in tkaljuje med seboj igrajo po pro-storih, njim namenjenih. Kamor se oko ozre, povsod je veselo gibanje, povsod zelen, povsod grečice s cve-ticami v umetnih podobah okinčane; skoz drevje in cvetje pa zagleda se v majhnej daljavi mesto, s svoji-mi krasnimi poslopji in mnogimi zvoni.

Posebno drobni tički so zvesti prijatelji Špil-perka. Oni kaj radi tam gore gnezdiijo in prebivajo. Že koj v zgodnji pomladi razvedruje srce sprehajal-čovo veselo življenje brškega kosa; pozneje se za-makne v slavčovo petje, ki posebno po jutrih in ve-čerih polni zrak s svojimi nebeskimi glasovi; veselo petje rujnega ščinkovca doni mu skoro v vsakem let-nem času na ušesi in po zimi skačejo mu drzni vrabci pred nogami, gledajo ga tako pogumno in željno s svojimi živahnimi očenci, ter čivkajo tako ljubko, da človek nehoté segne v žep po krušno drobtince.

Da! pogled na Špilperk je tako lep, sprehod po njem tako mikaven, tamonji počitek tako blagodejen,

ne vzbujamo dvoma, ki bi nam znal biti osodepolen. Vojsko prihranimo za čas potrebe.

Pustimo torej nepotrební boj, a vsak naj skrbi, da kar hitro poda svojo fasijo, dobro urejeno in z dokazi pravilno podkvano. Potrebne obrazce je raz-poslal kn. nadšk. ordinarijat ter je delo jako olajšal.

Naj sledé še nekatere opazke, kako se napove-dujejo ali fatirajo dohodki. Fasija se mora napraviti trojna, edna se hrani doma, dvojna se poda c. k. okr. glavarstvu; doklade so pa le po edna. Da ne bo treba nadležnega poznejega popravljanja, je paziti na to, da bodo doklade k fasiji strogo pravilne, kakor je tirja v obraci opazka. Nekoliko sitnosti bo prizade-valo vračnanje bira pod zaporedno št. 5. v obrazci. Razkaz pisanih (prostovoljne se izpusté) bir naj pe-trdi županstvo, ono naj tudi izdela cenilnik posamez-nih podatkov v blagu. Cena bralnega žita naj se ne stavi previsoka, kajti dandanes pada cena žitu; tudi je treba ozir jemati na stroške pri bira in na njeno kakovost, katero včasih ni najboljša. V Ljubljani atavijo menda mernik birne pšenice na 1 gl. 40 kr.; na Goriškem bo gotovo kaj dražja.

V potrjenje štolnih dohodkov se doloži razkaz od zadnjih šest let. Obrazec se nahaja v Pinzgerjevi brošuri, dodani listu „Quartalschrift“. Po mnenju mno-gih naj se v ta razkaz upiše le število umrlih, potem oklicev in porok z dotično štolno pristojbino; izpustiti pa je število izdanih krstnih in mrtvaških listov, ker tu se rabi le p. e. r. o, a ne štola; s tem uzajemno se potem tudi pri stroških za pisanje matičnih knjig ne sme nič npsati. Od tako preračunjenih dohodkov se odbije 30 gl. po postavi, ostanek pa se sprejme v do-tično rubriko dohodkov. V potrjenje visokosti štolnih pristojbin (pokopov in porok) se ima določiti uradni „Ausweis der Stolgebühren“, zaznamek štolnih pi-stojbin. Velika ncenakost je v tem pri nas, uradni razkazi teh pristojbin so bili večinoma izdani okolo leta 1830 za vsako duhovnijo posebe. Tisti vikariji, kateri štolo deloma odrajtujejo župnikom, naj sprej-mejo v svojo fasijo le s v o j d e l zaslužkov, župni-kov del naj prepustijo župnikovi fasiji; drugačno ravn-anje bi delalo le zmote in sitnosti na obe strani.

Med dohodke od ustanovljenih maš se imajo sprejeti v fasijo vse do 15. junija 1885 urejene, ali tudi le zapuščene a še ne urejene maše. Nekatero novejšo ustanovo imajo v ustanovnem pismu pogoj, da se njihovi dohodki ne smejo všteti v kongruo. Ustanovna pisma takih ustanov naj se določé, da se bo mogel dohodek teh ustanov izpustiti izmed dru-gih dohodkov.

Med stroške nimajo menda posebno vikariji kaj družega upisati, nego davke od svojih zemljišč, vrtov in stroške svojih fasijoniranih bir.

Bodi tudi opomnjeno, da, kedor uže do sedaj prejema del svoje kongruie iz verskega zaloga, mora dodati posebe razkaz tacih prejemkov, n. p. Congruaergänzung, Pferdepauschale; kajti v novo fasijo se upišejo le krajni, domači dohodki. Tudi se mora fasiji določiti i n v e n t a r p r e b e n d e. Naši vika-rijati do sedaj večinoma niso napravljali teh inventa-rov. Kanonik Pinzger uči, kako se napravijo ti inven-tari v letošnji „Quartalschrifti“ št. 961. Glede rubrik opozarjam, da inventar ima obsegati sledeče: 1. Ime prebende. 2. Popis suhot, stanovališča, gospodarskih poslopj in kar je zraven, vse to se natanko popiše, pove se v kakom stanu so suhote, in za koliko in kje so morda zavarovane. 3. Zemljiško posestvo se navede poleg nove zemljiško posestne pole. 4. Do-neski v denaru in blagu od občine, cerkve, ustanov... 5. Glavnice, katerih obresti uživa prebendar. 6. Mo-bilije, fundus instructus po kolikosti in kakovosti. 7. Štolne pristojbine, znesek kakor v novi fasiji. 8. Stroški, kar jih prizadevajo razni davki, sarta tecta... 9. Pisma in dokumente, namreč matične knjige, fasije, račune, ustanovna pisma, pogodbe, urbarje... po ime-

da se nisem nikdar mogla odločiti, obiskati špilperške podzemne prostore. Bala sem se, da mi ta pohod ne bi ogenil za vselej prijetnih utisov prijaznega holma.

In res, že peto leto živela sem v Brnu, a špil-perških podkopov, znamenitosti, katero vsak tujec, če se le en dan tuudi v Brnu, ne zabi ogledati, še ni-sem videla. Sramovala sem se že svoje malodušnosti; sklenila sem, da enkrat pojdem. In šla sem.

Bil je krasen jesenski dan, katerega sem si iz-volila za svoj sicer neugodni, a jako zanimivi pohod. Jasnost neba, blagodejna toplota jesenskega solca in čvrsti, živce okrepljajoči jesenski zrak, napravili so mi srce takó lahko, duh takó pogumen. Čutila sem, da sem danes dobro razpoložena za ta pot, da sem pripravljena ogledati si tudi najgroznejše in najstra-hovitejše prikazni.

Ko se s soprogom oglasiva v čuvajevem stano-vanji, najdeva tam še druge štiri osebe. Kakor midva, želele so tudi one ogledati si podkope. Vodja prižge takoj veliko svetilnico. Ta je visela na konci dolgega droga, da se more ž njo tudi visoko posvetiti. Na to snam-me z debelega železnega klina velik zvezek že močno zarjavelih starinskih ključev, ki so bili na debelo verigo nabrani, ter nas povabi, da bi šli ž njim.

(Dalje).

nu in popisu. Povsod se tudi dostavi vrednost, ali cena v denaru.

V opazki naj se pri dohodkih in stroških nave-de ono pismo, na katero se zapisana svota opira. Tak inventar izdela, cerkveno oskrbníštvo oziroma predstojništvo in potrdi dekanatni urad. Eden izvod se hrani doma, eden v ordinarijatu in tretji pri na-mestnji. Vsakoletne spremembe se dostavijo v oddelku opazke, posebno pa se ima inventar, kakor cerkveni tako od prebende, ponoviti pri dohodu novega pre-bendara. Vikariji, ki do sedaj niso imeli takega in-ventara, naj ga hitro napravijo, ter prepis določo novi fasiji.

Dopisi.

Iz tolminskih hribov, 26. okt. — Iz tolmin-akega okraja, draga „Soča“, ti dohajajo razne vrste dopisi. Zdaj grajajo šolo, zdaj jo hvalijo. V prvem oziru bi jaz rekel, da gg. učitelji niso prav vsega krivi, ako otroci ne znajo po dokončanih šolskih letih brati ali pisati. Jaz bi menil, naj se otroci po otročje pod-učujejo, naj se jim ne nalaga brez števila predme-tov, da potem nobenega ne znajo. Dopisniki naj se obrnejo do drugih in ne do učiteljev, ki samo izpol-nujejo, kar jim je naloženo.

Tudi taki dopisi dohajajo, ki časte tolminski trg. To je vse prav in dobro; pa ni vse zlato, kar se sveti. Le redkokrat dohajam v Tolmin po opravkih; po naključbi sem prenočil 25. dan t. m. v trgu, ali žalibog moram povedati, da nisem celo noč počí za-tisnil. Ko po deželi potujem, dobim navadno povsod ljudi, ki ljubijo ponočni mir; ali v Tolminu ga ne dobiš. Tukej ti nekateri razsajajo, kakor da bi bili zdivjali, prepevajo pesmi, katero so več rujoventu nego petju podobne. Vse to bi se mi ne zdelo to-liko čudno, ako bi bil preverjen, da so priprosti kmeč-ki ali domači fantje, ki pojejo; ali temu ni tako. Oni, ki po noči rogovilijo, prištevajo se, kakor sem slísal praviti in kakor sem se sam prepričal, omikanim ljudem. Ti zastopajo kmeta pri njegovih opravilih; k njim zahajajo na svete. Ti ljudje so vedno v do-tiki s priprostim ljudstvom in bi morali pokazati ne-omikanemu pravo pot. Vidi se pa tukaj, da neomi-kani svet več spoštuje ponočni mir nego nekateri omikanci. Naše gorjane, ki so se pomonkovali med sabo, sem večkrat slísal reči: „Imam opravka v Tol-minu tu pa tam, pa kaj hočem iti rauo od doma, saj ne dobim predpoldne moža, ki ga potrebujem, on na-vadno pozna noč za dan in dan za noč.“

Ne vem, kaj bi rekel o tolminskih oblastih in občinskem zastopu, da to ponočno tuljenje tako lahko poslušajo. Gotovo je Tolmin izvzet, da nimajo tako zvaue „policajstunde“. Mogoče, da od vsega tega nič ne slisijo ali nočejo slíšati, ali pa nimajo toliko moči, da bi to zabranili. Potovalec.

S Krasa, 28. oktobra. — Sprejmi, draga „Soča“, ta dopis iz spodnjega Krasa, da svet izvé, kaj se godi v takih županijah, kjer župan ne zna ni pisati ni brati.

Bivši tajnik naše občine imel je tirjati od ob-čanov za svoje prejšnje službovanje 111 gl. 80 kr., kakor je razsodil slavni deželni odbor goriški z odlo-kom meseca februarja t. l. Ta denar se tirja kot na-klada z državnim davkom vred ter bi se moral po omejenem odloku deželnega odbora položiti v deželno blagajnico, kjer bi bivši tajnik konec leta ves denar ob enem prejel. Ali kaj se zgodi? Sedanji tajnik, ki vodi občinsko pisarno, napravljaj je pobotnice mesec za mesecem za denar, ki je dobajal devkariji, pod-krizeval je župana ter pritiskal občinski pečat, ne da bi bil župan dal k temu svoje povelje. Tako je pre-jel tajnik v šest mesecih od devkarije 73 gl. 80 kr., ne da bi bil k temu postavno pooblaščen. Praša se zdaj, kdo je dal tajniku oblast, da je denar preje-mal? Da bi se to zvedelo, vložil je župan ovadbo proti tajniku ter mu je začasno odvzel službovanje. Spoštovani gg. župani, posebno taki, ki ne znate pi-sati in čitati, bodite v oskrbovanji občinskega premo-ženja previdni, da ne pridete v škodo, zadrego in sramoto. Kraševac.

Politični pregled.

Državni zbor končal je zborovanje ter se snide zopet še le v novem letu, govori se, da še le 22. januarja. Med tem časom zborovali bodo deželni zbori, goriški skliče se menda okolo 15. novembra. Sedaj zbornjejo na Dunaji dele-gatje in najvažnejši dogodek zadnjih osmih dnij v notranji politiki je odgovor cesarjev na nago-vor predsednikov avstrijskih in ogerskih dele-gacij. V tem odgovoru poudarja cesar, da so

(Dalje v prilogi.)

Priloga k 44. številu „Soče“.

razmere z vsemi velevlastmi jako prijazne, ter naglašajo posebno prijateljstvo z Rusijo, kar je naredilo na Ogerskem neugoden utis. Vsi ogerski listi si prizadevajo, to svetu posebej javiti. Politika na jugu mora se povrniti k prejšnjemu položaju, pravi odgovor, in to je Bolgare zelo zbolelo. Odgovor omenja še ugodno finančno stanje v Bosni in Hercegovini ter priporoča delegatom, naj ozir jemljejo na nekatere potrebe v vojski. Pravo zborovanje prične še le drugi teden, ko dovršijo odseki svoja poročila.

Na Hrvaškem je ban nekaj novega učinil, kar je duhove še bolj razburilo. Dne 24. t. m. vršiti bi se bila imela volitev za prvi okraj v Zagrebu, ker je poslanec Krestič svoj mandat odložil. Magistrat dobil je od bana razpis volitve 13. t. m. ter je že drugi dan 14. razpis v uradnem listu objavil, ker mora med razpisom in volitvijo zakonito 14 dnuj preteči. Banu nasprotna stranka imela je kandidata g. Derenčina, ki bi bil gotovo zmagal, dočim je vlada, za katero morajo vsi uradniki glasovati, ponudila mandat različnim osebam, katere pa ga niso hotele sprejeti. Vlada bila je do zadnjega časa brez kandidata, radi tega se je volitev zadnji trenutek odpovedala, a vlada se je izgovarjala, da je morala volitev odložiti, ker ni preteklo med razpisom in volilnim dnevom postavno določenih 10 dnuj. Bolj neukretno se proti narodu, ki je mnogo že za Avstrijo storil, ne more postopati. Bojimo se, da taka pot ne vede do pomirjenja hrvatskega naroda.

Najzanimivejši dogodki v zunanji politiki so oni na jugu, o katerih pišemo na drugem mestu.

Domače in razne vesti.

Vzvišeni gospod Franc grof Coronini, deželni glavar goriški in državni poslanec imel je v državnem zboru o priliki adrese debato govor, ki je v mnogih ozirih jako zanimiv. Mislili smo, da nam bo mogoče v današnji številki govor prinesiti, ker smo dali prilogo. Žalibog da nam to ni več mogoče, ker razna drobnjava, katero smo oddali pred govorom, je tako narasla, da nam je pobrala prestor, ki je bil govoru odmenjen. Prihodnjé hočemo zamudo popraviti; do tedaj naj gg. čitatelji blagovoljno potrpijo.

Goriška čitalnica preseli se s koncem tega meseca v nove prostore, katere jej je g. Marzini prav ukusno priredil. S čitalnico vred preseli se tudi „Slovensko bralno in podporno društvo“, kateremu bodo novi prostori veliko boljše ugajali nego dosedanji. Čitalnica bo imela svojo bralnico v dveh sobah, ki sti na novo sezidani, podporno društvo pa v oni sobi od prej, ki se novih drži. V krčmarjevi dvoranici pod čitalnično bralnico bo imelo podporno društvo svoje domače zabave in občne zборе; čitalnici pa bo služila dvoranica kot obednica, kadar bo imela veselice ali ples v dvorani, ki ni še dovršena. Spred podpornega društva in spred čitalnične bralnice vede 3 metre širok ves pokrit in se steklom začet hodnik ob Marzinijevi hiši v dvorano, ki bo onstran vrta, nasproti bralnici. Dvorana bo imela na sprednjem konci vhodno sobo, ki bo služila ob enem tudi edborovim sejam in pevskim vajam omenjenih društev, zadej pa stalen oder s potrebnimi prostori za pevce in igralce. Dvorana je daljša od dosedanje čitalnične dvorane a enako široka. Boljša je tudi v tem oziru, da ima stalen oder, ki ne jemlje dvorani 1/3 prostora, kakor je bilo do sedaj, ampak jo pušča vedno popolnoma prosto. Vhod v čitalnico in v podporno društvo bo skoz Marzinijevu vežo potem po glavnih stopnicah na desno in po hodnikih, ki se hitro spoznajo kot društveni po napisih, ki bodo pripeči. S širokega prej omenjenega hodnika so stopnice, ki vedejo k tloim v vrt ali pa v rečeno dvoranico, kakor je komu ljubše. Poleti bo bolje na vrtu, pozimi v dvoranici, v katero se pride tudi skoz krčmarjevo kuhinjo in manjšo obednico. V teh prostorih namerava podporno društvo v kratkem napraviti domačo zabavo in preverjeni smo, da rojaki z dežele in iz sosednjih kronovin bodo radi zahajali v to gostilno, katera bo, kakor se nadejamo, za naprej prijetno domače zbirališče. Slovenskima društvoma želimo vse dobro ter jima čestitamo na lepem uspehu, ki ga lahko pokažeti gledé novega stanovanja.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici se preseli s čitalnico vred s koncem tega meseca v Marzinijevu hišo. 8. novembra priredi dru-

štvo domačo zabavo v pritlični dvoranici Marzinijevi, ki se za take slučaje vsled pogodbe prepušča društvu. Zabava bo obsegala petje, govor o goriških slovenskih društvih in srečanje. Za pijačo in prigrizek bo skrbel krčmar g. Mandler. — V ponedeljek 2. novembra se bo brala v cerkvi sv. Antona pod Kostanjevico ob 7 1/2 uri zajutra tiha s. v. m. a. š. a. za umrle društvjenike. Udje in njih sorodniki, katerim je prilozno, naj se udeležijo cerkvenega opravila.

Imenovanja. Slavni naš pesnik Fr. Cegnar, brzojavni uradnik v Trstu, imenovan je za višjega poštne kontrolorja. — Dr. Josip vitez Zhisman, vseučilski profesor, rojen Kranjec, Ljubljancan, izvoljen je letos za rektorja dunajskega vseučilšča. — C. g. Žiga Bohinec, konsistorijalni svetovalec v Ljubljani, imenovan je za podravnatelja in gospodarja v ljubljanskem bogoslovnem semenišči. — Mornarični višji komisar I. reda Fr. Lacheiner je o priliki upokojenja vsled dolgoletne izvrstne službe dobil viteški križ reda Franca Jožefa. — G. Moric Klinger, kontrolor pri glavnej blaginici poštne vodstva, bil je imenovan blaginik pri tem uradu. — Pravosodni praktikant Jožef Zencovich je bil imenovan avskultant v okrožji primorskega višjega deželne sodišča. — Cesar je imenoval Alfr. Wittchen-a za ženijskega vodjo v Trstu; dosedanji vodja oberstajtenant Alb. plem. Hirsch pa je bil na snako stopnjo v Zagreb premeščen. — Dosedanji davkovski nadzornik dr. Beno plem. Possamer-Ehrenthal in finančni koncipist Anton Tomasini sta bila imenovana za finančna komisarja in praktikant Vladimir dr. Globočnik za finančnega koncipista pri finančnem vodstvu za Primorsko.

Narava združuje, kar bi hoteli nekateri vročekrvni jutrovcji, podpirani od mogočnih sinov matere Tevtonije v Gorici po sili ločiti, to je deželna naroda Italijane in Slovence. Kot ironija glasi se pri tem, da združenje podpira Nemeec, kateremu ni za jalovo politiko vznemirovalcev na Primorskem, ampak za resnično gnutno blaginjo človeštva, naj govori kateri koli jezik. V Gorici prevaguje italijanski živeli, ki pa nima vode, da bi jo pil, in je zato vedno žejen. Iskal je studencev po goriški okolici in napravil načrte, pa ni mogel naprej. Tedaj je prišel Nemeec, inženir Katzenschläger, ter je šel med trde Slovence, ki imajo obilo dobre vode, ter je napravil dva načrta, po katerih naj bi se pripeljala slovenska voda v italijansko Gorico. Po prvem načrtu vzdignila bi se voda iz studenca Mrzleka med Solkanom in Plavmi vod Sveto Goro tako visoko, da bi potem vsled uaravne teže sama od sebe šla celo v Gorico po vodotoku, ki bi se združil se sadanjim kronberškim uže zunaj mesta. To podjetje bi stalo na leto 21.000 glđ. in v 50 letih bi se splačal s tem tudi kapital, ki bi bil zdaj potreben. Po drugem načrtu dovedla bi se voda iz čepovanske doline v Kronberg; od tam bi nova voda, združena s sedanjo tekla v Gorico. To podjetje bi priskrbelo Gorici vsak dan 80.000 veder vode in bi stalo le 20.000 glđ. na leto, ne da bi bilo treba vodo vzdigovati, ker je čepovanska dolina veliko višja od Gorice. Splačalo bi se tudi to podjetje v 50 letih. Vsakdo se zdaj lahko prepriča o resničnosti tega, kar smo vedno poudarjali, da narava in zgodovina je združila na Goriškem dva naroda, ki se dobro počutita, ako spoštujeta med-sebojne pravice ravnopravnosti in ne kratita drug drugemu tega, kar jima gre po naravnem zakonu. Naj voda okrepi ono vez, ki bi morala vezati dva naroda v isti hiši.

Cerkev sv. Ivana je večeraj blagoslovil milostjivi gospod knez nadškof, ki je ob enem blagoslovil tudi nekatere podobe, ki se rabijo v tej cerkvi. „Soča“ je pisala uže o drugi priliki, kako se je popravila omenjena cerkev; danes naj le to dodamo, da se popravljena cerkev očem prav lepo podaja, ker zdaj je simetrična, da je vsak del v pravi razmeri k drugemu. Potem ko je bila cerkev blizu 4 mesece brez službe božje, je večeraj mil. g. knez nadškof prvi zopet maševal v nji.

Tramvaj na par iz Gorice na Trnovo imel bo prihodnjo nedeljo, v praznik vseh svetnikov, zopet svoje poskušnje. Stari stroj so nekoliko popravili in nadejajo se, da se ne upeha spet, ko bo treba iti v hrib na Prevale. Odločili so za poskušnjo velik praznik najbrže radi tega, da bi ne srečavali toliko ljudij in vozov, ko ob delavnem; a s tem se nikakor ne strinjamo. Ako je bil stroj res na Angleškem narajen, nima nobenega žeblja na sebi, ki bi bil v nedeljo kovan, kajti Angleži strogo na to pazijo, da je v nedeljo počitek (ne mir!) po vsi deželi. Ali bo hotel torej stroj v nedeljo delati, ko v svojem začetku temu ni bil vajen? Ne gledé na to, da glasno ropotanje in šumejanje, katero vzkrokuje stroj na svojih potovanjih, ne upliva dobrodejno na naše deželane, kolikor so vajeni dan božji spoštovati, mora se tudi opomniti, da poskušnja v nedeljo je le polovičarska. Pri prevažanji s tramvajem je treba paziti na dvoje: 1. ali ima stroj dovolj moči, da gre brez nevarnosti v hrib in s hriba, 2. ali ne straši živine in kako se

umika voznikom, ki imajo nedotakljivo pravico (pravico užitka) voziti po tej cesti, ki je stroju odmenjena. Če bo skušnja v nedeljo, spriča se k večjemu, kak je tramvaj gledé svoje moči; gledé druge točke se pa ne bo moglo nič določiti in ponoviti se bo morala poskušnja o takem dnevu, ko je cesta dobro povozena, n. pr. o sv. Andreji. Ni dovolj, da tramvaj samo posamezno hodeče živine ne straši; imeti se mora zagotovilo, da tudi tedaj je ne bo strašil, ko jo sreča skoro na vsako stopinjo, kajti splošna navada je pri železnicah, mostih, hišah in vseh rešeh, ki nosijo kako težo, da se skušajo ne samo za navadno moč, ki se od njih zahteva, ampak na dvojno, trojno tako moč, zato da ima človek večjo gotovost pred nesrečo, katera še pri vsem tem ne spi, timveč se pogosto prigodi. Enako pr. idnost treba je imeti tudi gledé tramvaja, ki se nameruje, ker svet, po katerem pojde tramvaj, je grd, tako da živino ostrašiti ali zapoditi jo čez skalovje, je skoro vse eno, in ker živina nikoli ni sama na cesti, ampak z ljudmi, ki lahko z živino vred pridejo v nesrečo ali pa življenje zgubijo. Živina se plača, to je res; ali kdo plača pa življenje očetu, ki zapusti nepreskrbljene otroke, kdo skrben mater, katero vzame tramvaj nedoraslim otrokom? Mehanično moč stroja naj presodijo možje, ki so za to; varnost življenja in premoženja mora varovati gosposka, ki je v to i stavljena. Preverjeni smo, da ne postavi našega življenja v nevarnost za letnih 10.000 glđ. dobička.

Za študentovsko kuhinjo so darovali drugi konferenci družbe Vincencijeve p. n. g. g. pf. dr. Mahnič 10 glđ.; pf. C — a 2 gl.; voditelj Ž. 50. kr. na mesec; župnik Logar 5 gl.; vik. Vižintin 2 gl.; J. N. D. 2 gl.; Fr. Št. 2 gl.; Bl. R. 2 gl.; K. Y. 2 gl.; Jan. Feltrin 1 glđ.; g. V. 2 gl.; g. terg. Pečenko 5 gl.; Alojz. Zorč, poštar v Bovci 2 gl.; Franče Kranjec, kurac v Soči, 2 gl. Preiskreno zahvalo izreka odbor.

Videmski nadškof, vzvišeni gospod Ivan Berengo, bil je pretekli ponedeljek v Gorici, kamor je bil prišel sč svojega posestva v Rožaci obiskat našega mil. gsp. knez nadškofa. Mož ima 65 let, pa je še trden in krepak, tako da jopo svojem vedenji in govorjenji mnogim jako dopadel. Ogledal je tukajšnje bogoslovsko in dijaško semenišče ter je bil gost milostjivoga gospoda knez nadškofa, pri katerem se je bilo zbralo mnogo mestne duhovščine. Pripoveduje se, da novi videmski nadškof, rojen Benečan, se je v svoji domačiji, v Benetkah, mnogo bavil s pisarjio in da je tudi sedaj jako delaven, tako da ne deli časa po urah, ampak po opravkih, katerih ne dene iz rok, dokler jih ne dovrši. Videmski duhovniki in verniki pričakujejo mnogo od njega in preverjeni smo, da njih up ne bo prazen. Nadejamo se, da novemu nadškofu bo mogoče, svoje duhovstvo tako izučiti, da bo umelo jezik onih ovčic, ki mu bodo v varstvo izročene, kar se do sedaj ni moglo povsod goditi, kakor nam pripovedujejo verodostojne priče, tako da v rednem dušnem pastirstvu se je podeljeval sakrament sv. pokore, ne da bi bil razumel spovedanec spovednika ali spovednik spovedanca. Kako je bilo to mogoče, ne vemo; a da se je v resnici tako godilo, verujemo, kajti to je pripovedoval sam dotični duhovnik, ki je prišel v tako žalosten položaj. Ne dvomimo niti za trenutek, da višjemu pastirju bo sree krvavelo, ko to zve, in da v svoji apostolski gorečnosti stori vse, kar je mogoče, da se bo odpiral tudi njegovim vernikom studencem božje milosti po tisti poti, ki je v katoliški cerkvi sploh navadna in potrebna. Marsikdo bo morda nadškofa blagrovil radi njegovega dostojanstva; ali kdor pomisli, kako težavna naloga mu je odločena, moral bi ga prej pomilovati. Vender pa velja posebno tukaj, da, kar človek ne more, more oni, ki je človeka kam postavil. V tem prepričanji nadejamo se veselih dnuj v sosednji nam nadškofiji, ki ima isto mater z nami, oglejsko cerkev. Peter.

„Goriška podružnica“ družbe sv. Cirila in Metoda, dobro napreduje; pravila so se uže odposlala velesl. c. k. namestništvu v Trstu v potrjenje in rojaki se pridno oglašajo, da hočejo kot udje pristopiti novemu društvu. Vidi se iz tega, da rodoljubi spoznavajo potrebo takega društva, in nadejati se je, da goriška podružnica bo uspešno delovala. Rojaki, le tako naprej, in omika bo pomagala narodu do vedno večje blaginje v raznih ozirih.

Malomarna roditelja kriva sta smrti dveh otrok. Na Gradu v Gorici pustila sta preteklo nedeljo mož in žena dva otroka, katerih eden je imel 1 1/2 leto, drug pa 3 1/2 leta, doma in sta šla s tretjim starejšim otrokom v kremo. Mož je ženo domov gonil, a ona mu je ugovarjala, da ostane v krčmi z njim. Med tem je prišla 10. ura zvečer in ljudje, ki so šli po ulici, zapazili so ogenj v omenjeni hiši. Pridejo gasilci, razhijejo vrata, enega otroka dobijo udušene, drugega opečenega, da je kmalu umrl. Petrolijeva svetilnica, katero sta roditelja pustila prižgano, vzročila je nesrečo; kako, se ne vé. Proti zakonskima začela je sodnijska preiskava, kar sta uže prej enkrat

zabila enega otroka po nesreči, katere, kakor se vidi, sta bila večinoma sama kriva. Če tudi se roditeljem pogosto priporoča, naj pazijo na svoje otroke in naj jih varujejo, se vendar take nesreče dogajajo.

Vreme imamo letošnjo jesen jako nestanovitno, deževno in neprijazno. Za en jasen dan dobimo tri, štiri deževne, tako da kmetovalci so močno zaostali s sejanjem. Nekateri krati je bil sneg vrhove pobolil in nadejali smo se, da se vreme ustanovi; pa vse zastonj. Med deževjem se včasih tudi bliska in gromi ko poleti, kakor da bi bilo tudi vreme pramenilo svojo pot.

Ispiti na deželni kmetijski šoli, slovenskega oddelka, v Gorici, bili so pretekli torek od 9. do 12. ure dopoldne. Pri skušnji bili so navzoči vrhovni gospod Franc grof. Coronati, deželni glavar; dr. Josip vitez Topkli, njegov namestnik; dr. Jožef Abram in Ivan Gasser, deželna odbornika; Gustav Pirc, učitelj kmetijstva in tajnik kmetijske družbe v Ljubljani; Rihard Dolenc vodja in J. Rohrman, pristav na deželni viarski šoli na Slapu; in nekateri drugi gospodje. Najprej je bila skušnja iz teoretičnega nauka; izpraševala sta začasní vodja g. Fr. Žepič in začasní pristav g. I. Cotič. Učenci so odgovarjali prav dobro. Potem je gospoda ogledala hlev, kmetijsko posestvo, planta, gnojilnice, drevnino, klet in drugo; okolo popoldneva so se razšli. — Stvarnega popisa o skušnji in kmetiji pričakujemo in nadejamo se, da se bo dotičnik v resnici stvari držal. Nekateri dopisniki spravljajo v javnost poročila o goriški kmetijski šoli, pa govornijo o šoli le toliko, da pridejo na sedanjega začasnega voditelja. Ko so prišli do njega, začnejo udrihati po njem, da je strah. Tudi slepec spozna namen takih poročil, katera vsled tega namenu bolj škodujejo nego koristijo. Poročilo naj bo stvarno, da pomore do zmage resnici, katero vsakdo ljubi. Osebnosti in oziri naj molčijo, da se obrne več pozornosti na stvar, ki je za goriško deželo jako velike važnosti.

Novi dvoletni tečaj na deželni kmetijski šoli, slovenskem oddelku, začne vsled odloka vele-slavnega deželnega odbora z dne 22. tek. meseca št. 3961 3. novembra, t. j. prihodnji torek. Ta dan se bode vršila tudi sprejemna preskušnja učencev in sicer od 9. — 12. ure predpoludne; po tej sprejemni preskušnji bode še le vedeslavni deželni odbor delil podpore revnim učencem. Voditeljstvo dež. km. šole, slov. oddelka. V Gorici, dne 28. oktobra 1885.

F. ŽEPIČ, začasní voditelj.

Drv za zimo nam uže zdaj skoro pomanjkjuje. Ako se oglasimo pri gozdnem uradu za 5 metrov, da nam le 3, in to ukljub tramvaju, ki se uže pol leta in čez napravlja. Gozdni urad je bil začel izdelovati cesto z Lokvi po Pustalih na čepovansko cesto in delal je priprave za cesto iz gozda s Čavna v vipavsko dolino. To so bili zdravi in naravni načrti; po tej poti bi se bilo dobilo toliko voznikov za drva, da bi voznina nikoli ne mogla previsoko narasti, ker je splošno pravilo, da tam, kjer je veliko delavcev, je plača nizka. Zdaj pa je gozdni urad že začeto cesto z Lokvi ustavil in ona s Čavna leži v prahu, da dela tramvaj svoje poskušnje. Odkrito rečemo, da nimamo upanja, da bi tramvaj uspešno deloval. Če tudi začne, vendar ne bo mogel nadaljevati. Ko se zgodi kakih 10 — 15 škod na živini in ljudeh radi njega, bo policijska oblast siljena ustaviti nadaljno vožnjo, če tudi sredi zime, kajti tega ne verjamemo, da bi se dala napraviti šola, v kateri bi se konji in voli učili, naj bi se tramvaja ne bal, naj bi ne zavozili pod cesto in naj bi ne prekucnili nobenega človeka v grapo. Ako bi bila taka šola mogoča, gotovo bi jo bili že ustanovili. Na zadnje ne ostane drugega nego da se poprime sl. c. k. gozdni urad onega načrta, ki ga je že bil začel izvrševati, in tedaj pojde na bolje. Goriško mesto naj pa popravi cesto z Ajševice na Korenj, da bo vožnja lepa za drvarje in za gospoda, ki se popelje na sprehod okolo Panovca.

V trnovskem gozdu, v Doljskem okraju, na mestu, ki se imenuje Praprot, zgodila se je pretekli ponedeljek nesreča. Dva delavca žagala sta drev pri zemlji; a drev je bil že zgubil en vrh in imel je samo še eden. Žagala sta od ene strani, kjer je stal vrh; ko prižagata debl do srede, se precepi, drev se hitro nagne, suni enega delavca na tla in potem še pada nanj ter mu zlomi roke in noge in ga čez sredo malo da ne popolnoma pretрга. Delavec, ki je imel 38 let in je bil samskega stanu, živel je še pol-drugo uro, potem je umrl. V sredo zajutra so ga pokopali. Pač resničen pregovor, da nesreča nikoli ne spi; v poldrugi uri bil je moč zdrav in mrtev.

Strokovna šola za lesni obrt v Marianu v Furlaniji je na Primorskem edina šola, ki ima pravico izdajati v tej stroki spričevala, ki na podlagi postavbe s 15. marca 1883 in ministerskega odloka s 17. sept. 1883 dajejo pravico, da sme kdo samostalno začeti mizarijo, strugarijo ali rezjarstvo. Za šolsko leto 1884/85 izdala je šola poročilo v italijanskem in nemškem jeziku, iz katerega smo posneli, da tudi nekateri Slovenci obiskujejo imenovano šolo, da si prisvojijo za vsakdanjo rabo potrebne veščosti in

spretnostij. Dijakov se toliko oglašajo, da ne morejo vseh sprejeti, ker je premalo prostora za delavce; zato prosi vodstvo vlado, naj bi v tej zadevi pomagala. V Marianu ustanovilo se je tudi društvo mizarjev, ki združeni pospešujejo svoje skupne koristi. Omika in sloga veliko pomaga.

„Corriere“ je prinesel v svoji številki od 21. t. m. sestavek, v katerem pripoveduje, da je bil neki dijak radi malega pregreška odpuščen iz malega semenišča, ter očita semeniškem vodji trdosrčnost, ker baje ni hotel dovoliti ukljub mnogim prošnjam, da bi ostal dotični dijak še osem dni v zavodu, da bi si med tem dobil drugje stanovanje in hrano. V isti savi hvale omenjeni list nekatero italijansko dijake, češ ker so prišli svojemu sošolcu o pravem času na pomoč. Ker je prinesel imenovani list uže marsikatero povest, ki ni bila po vsem natančna, hoteli smo se prepričati o resnici v tej zadevi in tedaj smo izvedli, da se je marsikaj drugače godilo nego „Corr.“ pripoveduje, ki se sklicuje na govornico, katero je slišal. Stvar je ta le. Neki dijak dobil je od prefekta dovoljenje, da sme v mestu neki mali opravek poskrbeti, a ni ga bilo domov od 9. — 12. (vsaj pri delu ga nikdo ni videl). Popoldne popraša ga prefekt, zakaj ni prišel domov; odgovoril je: saj sem prišel; praša ga dalje, zakaj tako pozno; odgovori: ker sem se bal vodje, ki je bil na dvorišču; izgovarjal ali pravil večeval se ni proti nikomur. Pozneje popraša ga vodja, kod je predpoludne hodil. Dijak pri pultu sloneč ni kazal veselja, da bi kaj odgovoril. Vodja praša zopet: kje ste bili? „Prašajte J. (ime-nuje prefekta)“, odgovori dijak nejevoljno, še vedno naslonjen, kakor prej. — Ta dijak predlagal se je že lansko leto, da bi se izključil iz semenišča; nadškof se svojimi svetovalci je odločil, naj še ostane, a pri najmanjšem pregrešku naj se brez odloga odpusti. Vodja je menil, da nepokorščina glede prihoda o pravem času na dom, nebriznost, da bi se opravičil ali priznal svoj prestop, ter surovost, s katero je odgovarjal na stavljena prašanja, so zadosten uzrok, da dijaka odpusti z ozirom na razsodbo, ki je bila o dijaku uže izrečena. Naznanil mu je svoj sklep ter dodal, da ostane pri tem, ako nadškof sodbe ne premeni, hoteč mu pokazati pot, po kateri bi mogel doseči, da bi dalje v čavodu ostal. Dijak ne spregovori ni črne ni bele in ostane v zavodu do drugega dne popoldne. Ko ne dobi kosila, odide in se vrne popoldne po šoli, da se slovesno poslovil od tovarišev in odnese svoje reči. Pristopi tudi k vodji, ki je bil na dvorišču, ter mu reče, da se poslavlja in zahvaljuje, ali izgovarjal se ni čisto nič niti prosil milosti. Vodja mu voščil srečo ter ga opominja da bi mu ne bilo treba iti iz semenišča, ako bi se hotel ponižati in prositi nadškofa. Dijak ne reče ničesa, ampak odide. — Tretji dan popoldne se dijak vrne ter reče vodji, kakor je znal: „držite me še osem dnij, ker nimam kam iti. Bil sem pri šolskem vodji, da bi mi dal mesto podučevalca, pa ga nima zdaj.“ „Potem ko ste včeraj tako slovesno odšli iz semenišča, Vas ne morem več sprejeti, ako Vas ne sprejme nadškof,“ odgovori vodja. „Kam pa imam iti?“ zavrne dijak. „Prej ste imeli na to misliti,“ reče vodja, „zakaj ste šli iz semenišča?“ Ker so me drugi iz v a b i l i,“ odvrne dijak. „Če ste druge poslušali, drugi naj za Vas skrbijo,“ pravi vodja. Slednjic mu vodja obeča kosilo v semenišču, dokler ne pride nadškof, ki je bil takrat doma, in dostavi, da mu plača tudi večerjo in prenočišče do nadškofovega prihoda, katero pa naj si priskrbi zunaj zavoda. Dijaku je bilo lahko priti zopet v semenišče, ako bi bil hotel; toda tisti dan odšel je k nekemu součencu, židu, ki ga je bil povabil na kosilo, in potem ga ni bilo več nazaj. Vsakdo naj po tem takim sodi, koliko trdosrčnosti je bilo na ravnateljevi strani, in koliko dobre volje, ostati v semenišču, na dijakovi, ter koliko natančnosti v „Corrierovcm“ poročilu o tej zadevi.

Življenja naveličal se je bil preteklo nedeljo neki zasebni pisar, ki si je z ostrim nožem vrat pre-rezal, da bi umrl. Nož je bil bolj pameten in je za-rezal le tako rano, ki boli, ne da bi moral človek radi tega umreti. — Isti dan in skoro ob isti uri vrgel se je neki delavec iz Stračiv v Sočo, da bi splaval brez truda in težave na drugi svet; ali dru-gim delavcem se je zdelo, da bi možu ne bilo dobro, ako bi v taki opravi prišel v večnost, ter so ga iz-vlekli iz vode. Vera peša, toži se pogosto, in ne zas-tonj; žalostni dogodki nam to dokazujejo.

Nespreten lovec šel je preteklo nedelje ob onem času, ko so kristijani navadno pri sv. maši, na lov na polje med Gorico, Šempetrom in Vertobjo. Prežal je na jerebice in si jih je tako živo stavil pred oči, da ko se je začel gibati za grmom neki delavec, ki mu je bil šel tiče spajat, je menil, da so jerebice, ter je ostrelil moža po glavi in na prsih. Ostreljenec je v bolnišnici in okreva.

V Trstu bodo praznovali petstoletnico, odkar je bila posvečena stolna cerkev sv. Jušta. Posvetil jo je škof Henrik pl. Wildenstein 27. novembra 1385. Poprej sti bili namreč dve cerkvi, ena Marijina in ena sv. Jušta, ker pa sti bili obe premali za stolno cerkev rastičega mesta, so obe zedinili pod eno stre-

ho, kar se še danes prav dobro pozna, ker cerkvi, tržaške stolnici, če udi jako čestiti, manjka prava simetrija; to delo je bilo dovršeno in obnovljena cerkev posvečena leta 1385. 500letnica se bode obhajala na posebno slovesen način in sicer tako le:

Od 31. t. m. do 2. novembra bode izpostavljeno v stolnej cerkvi ves dan sv. Rešuje telo. V petek 30. t. m. ob mraku bode zvonjenje v vseh cerkvah v Trstu in v okolici naznanjalo slovesno petstoletnico. V soboto 31. t. m. zjutraj pontifikalna maša milost-ljivega nadškofa goriškega, dr. Alojzija Zornaa. Popo-ludne večernice, pontifikant mil. škof tržaški. V ne-deljo 1. novembra pontifikalna maša mil. škofa tr-žaškega. Ob 4 popoldne slovesne večernice, pontifi-kant prevzvišeni nadškof Ant. Grasselli iz Rima. V ponedeljek 2. novembra ob 10. uri dopoldne ponti-fikalna maša preč. nadškofa Grasselli-ja. Popoldne ob 3. slovesne večernice, pontifikant mil. škof tržaški. Zadnji dan, to je 2. novembra, bode po maši zhalvalna pesem. Vsled petstoletnice ne bode posta k Vsem Svetnikom 31. t. m., ampak v isti namen bil je za-povedan post v sredo 28. t. m. Vsi tisti verni, ki se omenjene tri dni spovejo, ki pojdejo k obhajilu in bodo molili po namenu sv. očeta papeža ter obiščejo cer-kev sv. Jušta, dobijo popolnoma odpustek, ki se more obrniti tudi v prid vernim dušam v vicah.

Slovenske Maticе odbor imel je dne 24. okt. sejo, v kateri je bilo sprejetih 65 novih udov. Skle-nilo se je: da Matica proda svojo hišo na Bregu; da bode v prihodnje bolj skrbela za leposlovno berilo in da se obrne do mestnega odbora ljubljanskega za-radi prenosa (ne prenesenja!) Kopitarjevih kostij z Dunajskega Sv. Markovega pokopališča, ki se je opu-stilo in se v kratkem razkoplje.

Službeni list za vrhbosansko nadškofijo javlja v svoji letošnji 10. številki naslednji odlok nadškofa vrhbosanskega in metropolita Josipa Stad-lerja: Broj 732. Naredba. Sve dosadašnje tako zvane lokalne kapelanije, koje do danas jošte to ime zadrž-žaje, premda tomu nazivu sada već i onako nema temelja, jer su lokalne kapelanije u pravih i dužnos-tih izjednačene ostalim župam, proglašuju se ovim službeno župama. Tom se naredbom briše ime do-sadašnjih „lokalnih kapelanija“, a potvrđuju se izjed-načenju njihovo u pravih i dužnostih sa župami. U Sarajevu, dne 10. listopada 1885. † Josip v. r. nadbiskup vrhbosanski i metropolita. — S to na-redbo odpravljenе so v Bosni vse do sedaj obstoječe lokalne kaplanije, ki so v pravicah in dolžnostih izjed-načene župnijam, ter se bodo zanaprej imenovalе župnije.

Bosna in Hercegovina imati po letošnjem popisu od 1. maja 1,336,091 stanovnikov; od teh je 265,788 katolikov, 492,710 mohamedanov (ali Turkov), 571,250 pravoslavnih (grško-iztočnih), 5805 židov in 538 pripadnikov raznih ver. Sarajevu, glavno mesto, ima 26.268 prebivalcev, med njimi r. mskih katolicanov 3326, Čajnica ima 1327 stanov. (rim. kat. 57), Foča 4360 (r. k. 45), Fojnica 1562 (r. k. 845), Rogatica 2013 (r. k. 31), Visoko 4994 (r. k. 140), Višegrad 1393 (r. k. 58), Banjaluka 11.357 (r. k. 1887), Bos. Gradiška 4569 (r. k. 507), bos Ko-stajnica 1375 (r. k. 169), Derventa 4449 (r. k. 1192), Priedor 4746 (r. k. 116), Prnjavor 1579 (r. k. 97), Tešanj 5807 (r. k. 554), Bihać 3506 (r. k. 499), Cazin 1581 (r. k. 22), Ključ 246 (r. k. 18), Krupa 2096 (r. k. 51), Petrovac 2518 (r. k. 63), Sauskimost: 1242 (r. k. 54), Dolaja Tuzla 7189 (r. k. 795), Bje-čanica 3350 (r. k. 55), Gradačac 3076 (r. k. 190), Ključ 1438 (r. k. 24), Vlasenica 1957 (r. k. 36), Zvornik 3030 (r. k. 103), Travnik 5933 (r. k. 1889), Bugojno 932 (r. k. 399), Glamoč 731 (r. k. 73), Jajce 3706 (r. k. 1681), Livno 4535 (r. k. 1674), Prozor 947 (r. k. 127) Zenica 3073 (r. k. 461), Žepče 1880 (r. k. 344), Županjac 1752 (r. k. 562), Mostar 12.665 (r. k. 2359), Bičak 419 (r. k. 60), Gacko 757 (r. k. 44), Konjica 1520 (r. k. 200), Ljubinje 933 (r. k. 57), Ljubuški 3465 (r. k. 926), Nevesinje 1127 (r. k. 53), Stolac 3397 (r. k. 382), Trabinje 1659 (r. k. 309).

„Neposredni davki za vse v dunajskem dr-žavnem zboru zastopane dežele avstro-ogerske mo-narhije.“ Tako se imenuje knjiga, obsegajoča okolo 10 tiskanih pol, katero je spisal Rajmund Šinok, c. k. davčni prirednik v Tolminu, ki se prihodnji teden dotiska v Hilarijanski tiskarni v Gorici. „So-čine“ čitatelje opozarjamo uže zdaj na to delo, ki bo prvo svoje vrste v slovenskem jeziku, kolikor je nam znano. Vsakdo, ki ima z davki jin fasijami opraviti (in kdo je tega prost!), moral bi si naročiti to knji-go, v kateri dobi poduk na marsikatero stran, ki mu je morda do zdaj še nejasna. Več izpregovorimo o knjigi, ko bo dotiskana.

Nove knjige. G. Ignac Hladnik izdal je v založbi Mličević v Ljubljani novo skladbo: Missa pro defunctis. Ad quatuor voces inaequales aut una voce cum organo. Cerkvem pevcev naj bo toplo priporočena; stane 50 kr. — Odbor za Jurčičev spomenik izdal je „Jurčičevih zbranih spi-sov“ 5. zvezek, ki obsega pripovedne spise in sicer

sledeče: Hči mestnega sodnika. Nemški valpet. Sin kmetkega cesarja. Lipe. Pipa tobaka. V vojni krajini. Nevezana stane knjiga 70 kr., lično vezana v platno 1 gl. 20 kr. Po isti ceni dobivajo se tudi prejšnji zvezki razen I., ki je večji in stane nevezan 1 gl., vezan pa 1 gl. 50 kr. Knjiga ne potrebuje posebnega priporočila; nobenemu omikanemu Slovincu ne sme biti neznan. — Akademsko društvo „Slovenija“ na Dunaji izdalo je svoje letno poročilo za l. 1884/5, v katerem je popisana zgodovina društva ter delovanje in stanje preteklega šolskega leta. — Deset-godišnjica „Bratovščine hrvatskih ljudi“ u Istri — zove se drobna 25 str. broječa knjižica, v kateri se opisuje delovanje te za Istro prekornatne družbe v njenem prvem desetletju. Vsebinska nahajala se je prej kot listek v „Naši Slogi“, a zdaj je ponatisnena v tiskarni V. Dolence v Trstu in stane 10 kr. — Dr. Dominik Vitezić, dolgoletni državni poslanec za vzhodne istrske občine, izdal je na svoje volilce P o s l a n i c o, v kateri javlja, kaj je delal za svoje volilce v dveh zadnjih dobah, to je v zadnjih 12 letih. Knjiga je izšla v Trstu v tiskarni V. Dolence v veliki osmerki in šteje 192 strani. Jako podučna je ta poslanica, iz katere se razvidi po eni strani trud vestnega poslanca, ki ga je imel, da bi ljudstvu pomagal, po drugi pa, kako pičel je včasih uspeh v razmeri z velikim trudom. Hvala dr. Viteziću za njegovo krepko postopanje v državnem zboru, hvala za poduk in objavo njegove „Poslanice“. Knjiga stane 1 gl. in je vredna, da se seznanj z njo vsakdo, kdor se zanima za javno življenje v Istri in v Avstriji sploh.

„Stavbinski slogi, zlasti krščanski, njih razvoj in kratka zgodovina z dodatkom o zidani in popravljeni cerkvi. V tekstu 145 slik in 40 tabel s 305 slikami. Spisal J. Flis, spiritual v knezo-škofovem duhovenskem semenišči. V Ljubljani 1885. Založba pisateljeva. Tisek „Katoliške tiskarne“. — Tako se zove knjiga, ki je v veliki čveterki prišla na svitlo in šteje IV in 180 strani ter 40 tabel. Gospod pisatelj opisuje razne stavbinske sloge, zlasti one, ki so najbolj v navadi v krščanski cerkvi, pojasnjuje njih razvoj ter pripoveduje njih zgodovino. H koncu dodaja še potreben poduk, kako se cerkve zidajo, in na kaj je paziti, ko se popravljajo. Tako knjige nismo še imeli Slovenci in hvaležni moramo biti g. pisatelju za trud, s katerim je sestavil to delo, kakor tudi za nenavadno veliko slik, ki delajo stvar umevno ter služijo knjigi v kinč, čitatelju v poduk. Prav srčno želimo, da bi se knjiga tako razširila, kakor je vredna. Nevezan iztis velja 6 gl. 50 kr., a vredna je še več. Kdor bi se rad poučil o stavbinskih slogih bodisi radi potrebe, ker kaj zida, ali iz vobezeljnosti, da ustreže estetičnemu okusu, naj ne bo brez te knjige. Kdor marljivo prečita in preštudira knjigo, ne bo mu žal ni za denar ni za trud. Gosp. pisatelju pa najiskrenejša hvala, da se ni bal truda, ko je bilo treba orati ledino ter se le začeti na polji, ki je pri drugih narodih uže dobro obsejano. Da je bilo to jako težavno delo, radi verujemo.

„Kmetom v pomoč“ imenaje se izvrstna knjižica, ponatisnjena iz uvodnih člankov „Slovenčevih“ ravno tega naslova. Pisatelj jim je dobro znani župnik č. g. Ivan Belec v Fužinah (Weissenfels), založila jo je pa „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani. Knjižica obsega 144 strani in velja 25 kr., po pošti 5 kr. več. Kdor jih vzame 10, dobi 1 po vrhu. Knjižica je v tej stroki nekaj posebnega, ker je do sedaj v slovenskem jeziku še nismo imeli. Gosp. pisatelj se je mnogo trudil pri sestavi te knjige in na čast mu bodi rečeno, da je tudi svoj namen dosegel. V njej podal nam je nekaj, kar se bode posebno tistim prilegalo, katerim je na srca žalosten razpad našega kmetiškega stanja in bi mu radi kvišku pomagali. Naj se to tudi ne doseže takoj — razpad in rast se godi polagoma — a stanje se vsakemu pojasni, kdor bode knjižico čital z marljivostjo in razumom. Zato knjižici želimo prav mnogo razširjenja.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš ljubljani sin oziroma brat

FRANC KALISTER

dijak VI. gimnazijskega razreda

včeraj popoldne ob 11^{1/2} v 17 letu svoje starosti po dolgi bolezni v Gospodu zaspal.

Na lastno željo pokojnega se bo mrtvo truplo prepeljalo iz domače hiše naravnost na pokopališče Sv. Ane.

TRST, 25. oktobra 1875.

Viktor Kalister
brat.

Franc Kalister
Ivana Kalister
starši.

Zahvala.

Udano podpisani štejejo si v sveto dolžnost, zahvaliti se veleslavnemu deželnemu odboru, da so se mogli valed podeljenih štipendijev dve leti udeleževati na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole teoretičnega in praktičnega poduka.

Ob jednom izrekajo najtoplejšo zahvalo svojim učiteljem, velecenjenima gg. začasnemu voditelju in začasnemu pristavu za problrni trud, ki sta ga z nami mej tem časom tako blagovoljno imela.

IZŠOLANI GOJENCI SLOVENSKEGA ODDDELKA DEŽELNE KMETIJSKE ŠOLE.

V Gorici, dne 27. oktobra 1885.

Ob vročem letnem času nastaje premnogokrat vsled nepravilnosti v jedi neredno prebavljanje (z zagačenjem in navalom krvi, z bolečino v glavi, močnim bitjem srca itd.). V takih slučajih treba je, ogniti se drugim boleznim s tem, da se koj rabi kako dobro domače zdravilo, kakršno so n. pr. lekarja **R. Brandt-a švicarske kroglice**. Vsaka pristna šatlja (stane v lekarnah 70 kr.) ima kot znamko bel križ v rudečem polji in podpis R. Brandt-a.

M. SKUTETZKY

Piazzetta št. 26. v Gorici. Via Stretta št. 5.

Velika zaloga.

Vina domača in zunanja, bela in črna, naravna; kakor tudi žganje iz tropin in slivovec naravni.

Marčno pivo iz Klein-Schweelata tako v sodcih kakor v steklenicah.

Jurijev koledar

za leto 1886

je sicer uže dovršen, le oglasi se še stavijo na zadnji strani, in vsled tega, ker jih je obilo došlo, zakasnola se je razpošiljatev za nekaj dni, zato naj blagovoljijo čč. gg. naročniki potrpljenje imeti še par dni.

Hiša na Cesti

pod Križem, v kateri je štacuna raznega blaga, je na prodaj. Več se izve pri opravništvu „Soče.“

POTNIKE IN BLAGO

spravlja v

Ameriko

najbolje in najceneje

Arnold Reif, na Dunaji, I. Kolowratring h. št. 9
(Najstarejša firma te vrste.)

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudovratniše žledone bolezni. Prav izvrstno vstrozajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, bojaz, zoper bitje sreter čistijo pokvarjeno kri. One ne pregznejajo samo omejenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; z naročbe in pošiljatev pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Ma-donna v Kormina.

Ena steklenica stane 30 novcev.

V nedeljo I. novembra
se odpre

velika nova dvorana

gostilne pri Marzini-ji.

Vina in piva prve vrste, kuhinja izborna. — Cone prav zmerne, točno postrežbo zagotavlja

udani

MANDLER.

Delovodja

samskega stanu išče se v mehanični umetni mlin na Kranjsko na deželo. Prosilec mora biti mora neoženjen, znati pisati in nekoliko računati ter mora biti vešč slovenskega jezika. Stroga poštenost je neobhodni pogoj; prosilec možke starosti ima prednost. Naslov mlina izve se pri uredništvu „Soče.“

Podpisani si štejejo v čast, naznaniti slavnomu občinstvu, da v svoji zalogi v Gosposki ulici št. 10 imu

po novem narejene

čevlje za možke po angleškem načinu z elastiko vse en kos.

Založil so jo za bližnji zimski čas z različni vrstami čevljev iz prvih tovarov dunajskih in pariških (način Pinetov) za gospe, gospode in otroke. Tudi je izborno preskrbljen s pantoflji z dnom z usnja in s klobučine. Provezema in dajo izvršiti v posebni delavnici pod vodstvom večkega mojstra vsakršno delo ali popraviljenje, in vse po najnižji ceni. Čevlji, ki ne bi pristvali, se vzamejo nazaj.

Prapokorni

EMIL GENTILE.

EDINA

največja in najnovejša

KROJAČNICA

in

ZALOGA

vsakovrstnega sukna ter gotove obleke za gospe vsakega stanu pri

MARTINU POVERAJI

v Gorici na Travniku

poleg kosarne.

Naročbe se hitro in lično izvršujejo po najnovejšem kroji in pošteni ceni.

ANTON POTATZKY

V GORICI

obilna in mnogovrstna zaloga

norimberskih, galanterijskih, malih reči in igrač

na debelo in na drobno.

Največi izbor blaga za raznoščke (havzarje), kramarje, črevljarje in krojače, potem molkov, svetih podob itd. dišav, mil itd.

Posebnost:

VRTNA SEMENA

najodličnejših plemen.

PRODAJALNICA: Gorica, via Rastello št. 7 nasproti c. k. loterijni kolekturi.

Izvrstno istrsko vino,
lasten pridelek
posestnika Avguština Ritossa
iz Vizinade,
prodaja se na debelo
Via della Croce v Gorici št. 9
blizu Preture pri sv. Antonu.

Želodčne bolezni
hitro in gotovo ozdravi
jeruzalemski balzam
edino in nepresegljivo želodčno zdravilo.

Isbrati v raznih želodčnih boleznih zdravilo, katero bi v resnici odgovarjalo namenu, ni lahka stvar dandanes, ko se prodajajo vsakovrstna taka zdravila. Večji del onih kapljic, izlčkov itd. itd., ki se oznanjajo in priporočajo občinstvu z visoko letedimi besedami, ni drugakej kot prevar, pogosto še škodljiva. Samo Jeruzalemski balzam, uže davno znan po svoji priprosti sestavi in po oživljajoči svoji moči na želodčne živce, si je pridobil prednost pred vsemi drugimi do zdaj znanimi pomočki, kar potrjuje njegova razprodaja, ki vedno raste.

Ta balzam, bogat krepčajoče moči kineškega rabarbara, korenike, ki je sploh znana po svojem prebavnem uspehu, daje gotovo sredstvo proti želodčnim slabostim, izvirajočim iz nerodnega prebavljanja. Zato se priporoča, ko jesti ne diši, proti neprijetni sapi, gjuju, riganju, zabasanju, hemoroidalnemu težavam; pomaga tudi proti zlatenici, glistam in boleznim v drobu.

Steklenica s podukom 30 kr.
Glavna zaloga v lekarni G. B. Pontoni v Gorici.
V TRSTU pri G. B. Rovis, v KORMINU pri A. Franzoni, v TOLMINU pri C. Palisca.

UZE 50 LET
obstoječa, dobro znana štacuna
na debelo
„zum guten Kirten.“

proj Vmc. Strohschneider,
NA DUNAJI,
I. Rothenthurmstrasse 14
razprodaja vso svojo zalogo
pravih brnskih
volnenih rob

v ostalih kosih za možke obleko,
zadostujočih za celo obleko,
namreč sukuje, hlače in telovnik,
v vseh barvah in nepokone-
ljivega trpeža po naslednjih dveh nizko določenih
cenah in sicer:

II. vrsta za popolno obleko	gl. 3.50
I. vrsta	gl. 4.50

Od teh ostalih kosov se ne razpošiljajo uzorci, pač pa se zavežemo s tem javno, da vzamem blago, ki ne bi ugajalo, brez obotavljanja nazaj.
Razpošiljajo se omenjene robe, ne da bi se za računili stroški zaboja proti poštnemu povzetju ali za poslani denar.

Jožef Culot,
trgovec na debelo in na drobno
v Raštelji,

naznanja slavemu občinstvu, da ima v svoji štacuni veliko zalogo vsakovrstnih igrač, novostij in različnih pučik z obleko in brez nje, razne vrste volnenega blaga, rokavice, črne ovratne rute za duhovnike, zapestke raznih vrst, škornje, volnene čevlje za zimo s podplati in brez njih vsake velikosti, in prav mnogo drugih rečij: najfineje podobice iz Pariza, svetinj, razpela vsake vrste tudi z nikla in bele kosti s stojalom, kipe, rožne vence najrazličnejših vrst in tudi z bisernih matic, najfineji na veržici s srebra itd.
Cene tako nizke, da se ni bati tekovanja.

EQUITABLE,
zavarovalna družba za življenje,
ustanovljena leta 1859.

Skupna glavica konec leta 1884 145,404.813 gl.
Razdelilo se zavarovancem leta 1884 3,041.979 „
Stanje zavarovanj konec leta 1884 83,699 polic.
Za znesek 773,522.928 gl.

V poročstvo avstrijskim zavarovancem položenih je pri dunajski banki „Union“ 105,000 gl. v avstrijskih državnih dolžnih pismih z obrestmi 5%.

Vse police „Equitable“ ova se po treh letih neprekljivo, to je: ko preteče ta obrok, „Equitable“ plača zavarovano vsoto tudi tedaj, če kdo umrje v dvojni, po samomoru ali vsled postavne obsedbe ali če kateri podatki v oglasu se pokazajo neresnični. „Equitable“ ne zahteva nikakih spričevanj in plača nemudoma ko je potrjena smrt. Ves dobiček pripada zavarovancem (leta 1884 bilo je razdeljenih 3,041.979 gl.) in na navadne police plača se v go-ovini uže po drugem vplačilu premija (vsakoletnega doneka na račun zavarovalnega lista ali police) pri policah, dosmrtno rente ali polovične dosmrtno rente (prihodkov) se pa nakupiči in se izplača konec zavarovane dobe.

Vzglede v pojašnjenje načrta polovične dosmrtno rente. Za zavarovanje po tej lestvici v znesku 20.000 gl., sklenjeno v 43. letu, iznaša na podlagi pogojev, veljavnih pri načrtu za polovične dosmrtno rente, za dobo 15 let vsakoletni premij (vplačilo) 983 gl. 80 kr.; v 15 letih tedaj 14.757 gl.

Po raznih računih iznašala bi vsota zavarovanca pri zalogo polovične dosmrtno rente po preteklih 15 letih blizu 7.890 gl., katero zavarovaneec lahko obrne po oni štirih potij, navedenih v uvodu, namreč:

1. proda svoje police z dobički in pravicami družbi, in v tem slučaju bi dobil najbrže okolo 19.180 gl., s katerimi se uničijo njegove pravice do družbe;
2. ali pa dobi zavarovaneec namesto svoje izvirne police drugo, ki je že popolnoma vplačana, ki zapade ob smrti in ki dosega blizu vsoto 34.000 gl.;
3. ali pa se odpove svojim koristim (dobičkom), polica zapade ob smrti za 20.000 gl. in družba mu plačuje do smrti rento v znesku blizu 818 gl. na leto;
4. ali pa zavarovaneec dobi v gotovini nakupičeni dobiček okolo 7.890 gl. in za police se plača ob njegovi smrti 20.000 goldinarjev.

Nadaljna pojasnila daje R. M. VERVEGA, menjalec v ulici mestnega vrta (Via Giardino), h. št. 5, ki je zastopnik za Gorico in deželo.

EDINO
v največji krojačnici za možke
IGNACIJA STEINER-JA
V GORICI
nahajajo se izgotovljene v neizmerno izbero
ZA ZIMSKI ČAS

povrhne suknje za možke podoblečene z volno	po gl. 10 do 40
popolna obleka za možke, lično delo po hlače za možke, nov kroj	po gl. 10 do 30
Mentschikoff za možke	po gl. 3 do 10
halje Nordpol (severni tečaj) neizmer- nega trpeža	po gl. 14 do 26
Popolna obleka za dečke in otroke, za soho, plašči za dež nepremočljivi, čevlji za lov, vrhu tega	po gl. 10 do 12

BOGATA ZALOGA
plaščev watherproof, dolman, sacco za gospe — za to blago odprt se je v večjo složnost gospodov odjemnikov poseben oddelek v posebnem, lučenem prostoru blizu prodajalnice.

watherproof in povrhne suknje za otroke od 2 let in več.

Blago vsake vrste za delo po meri, cene prav nizke, delo lično, stvari, ki ne dopadajo, se zmenijo brez težave.

Edina zaloga sraje, jop, izvirnih svitje z volne iz imenitne tovarne v Stockolmu pod odgovornostjo prof. dr. Jägerja.

Po najvišjem povelji Njeg. ces. in kr. Veličanstva.
Bogato založena, po c. k. vodstvu loterijskih prihodkov zagotovljena

XI. DRŽAVNA LOTERIJA
za skupne vojaške dobredelne namene.

11.135 dobitkov v skupnem znesku 201.000 gold.

in sicer: 1 glavni dobiček s 60.000 gl., 1 glavni dobiček s 15.000 gl., 1 glavni dobiček z 10.000 gl., 1 glavni dobiček s 5000 gl. enotne papirne rente, s 16 pred-in podobitki, potem 5 dobitki po 1000 gl. in 10 dobitki po 200 gl. enotne papirne rente, slednjič dobitki v gotovini po 100 gl., 80 gl., 60 gl., 40 gl., 20 gl., 10 gl., 5 gl. in 6 gl. v skupnem znesku 100.800 gl.

Srečkalno se bo neprekljivo 29. decembra 1885.

Srečka stane 2 gl. a. v.

Natančneje določbe obsega igravni načrt, ki se dobiva brezplačno pri oddelku za državno loterijo (Stadt Riemergasse 7, 2. Stock, im Jacoberhofe), kakor tudi pri mnogobrojnih razpečalcih.

Srečke se depošljejo poštno prost.

Na Dunaji, meseca oktobra 1885. C. k. vodstvo loterijskih prihodkov, oddelek za državno loterijo.

Piccoli-eva esenca za želodec.
G. PICCOLI, lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval bolezni v želodcu in trebuhu, bodeenje, krč, želodčne in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemoroidje, zlatenico, migreno itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v škatljicah po 12 steklenic za 1 gl. 36 novc.
Pri večem številu dobi se primeren odpust.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš svet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih vpešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili.

Ljubljana, mesec januar 1884.
Dr. Emil vitez Stückl,
c. k. vladni svetovalec in deželno-sanitetni poročevalec.

Uspešnost tega izvrstnega zdravila spričujejo tudi gg. dr. D. Agostini, dr. Cambon, vitez dr. Goracuchi, dr. Pardo — sloveči tržaški zdravniki.

Podpisani potrjuje, da ima želodčna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Z njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni. Ki me prosi za jedno steklenico želodčne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Po 15 kr. steklenico prodaja v Gorici lekarna Pontoni, v Toimnu Palisca, v Korminu Franzoni, v Gradiači Coassini, v Gradeži Pasqualis in nahaja se večim- nom v vseh lekarnah na Tirolskem, v Trstu, Istri in Dalmaciji.

LEKARNA TRNKOCZY
zraven rotovža, na velikem mestnem trgu v Ljubljani
priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem
Marijacejske kapljice
za želodec,

katerim so ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrstno vseh pri vseh boleznih v želodci in so neprokosljivo sredstvo zoper pomankanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodci, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezni na vrani, na jetrih in zoper zlato žilo.

SVARILLO! Se jedenkrat nam je omeniti, da so te kapljice izpostavljene velikemu ponarejanju. Mnogo ljudi je, ki ne znajo pripravljavanja teh kapljic in pod imenom „Marijacejske kapljice“ razpečavajo slednje kot ponarejene kapljice mej nevednim ljudstvom. Te kapljice zaradi svoje brezvspešnosti neso prave „Marijacejske želodčne kapljice“. Kdor torej želi pravih „Marijacejskih želodčnih kapljic“, pazi naj pri kupovanji vedno na gorenjo podobo Matere božje, ki je za varstveno znamko postavno zajamčena in mora biti na vsaki steklenici.

Dobivajo se v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani, so najboljšje in, kakor mnoga zahvalna pisma potrjujejo, najkusenejše in propešnejše kapljice zoper vse želodčne bolezni in njih nasledke.

1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl.

Razpošilja se s pošto najmen jeden tucat steklenic.
Naslov: Lekarna Trnkoczy v Ljubljani.